

Rapport
Oefenruimtes Maastricht

Gemeente Maastricht
8 september 2017

2017-044 rp 01

LAgrouP
Postbus 1558
1000 bn Amsterdam

www.lagroup.nl
consult@lagroup.nl
+ 31 (0)20 - 550 20 20

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Vraagstelling	3
1.3	Risico's en verantwoordelijkheden	3
2	Inventarisatie aanbod oefenruimtes Maastricht	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Aanbod oefenruimtes en analyse	4
3	Benchmark oefenruimtes met drie steden	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Aantallen aanbieders, oefenruimtes en opnamestudio's	8
3.3	Schaalgrootte accommodaties	10
3.4	Overige aanbod aan voorzieningen/diensten	11
3.5	Het aantal gebruiks-/verhuururen van de oefenruimtes	11
4	De vraag naar oefenruimte in Maastricht	13
4.1	Inleiding	13
4.2	De plannen voor nieuwe oefenruimtes in Maastricht	13
4.3	Onderzoek oefenruimtes door Muziekgieterij uit 2004	13
4.4	Marktonderzoek oefenruimtes Haarlem uit 2012	14
4.5	Resultaten huidige expertmatige vraaganalyses	15
5	Samenvatting en conclusies	21
b1	Geraadpleegde organisaties en personen	23
b2	Criteria voor selectie benchmarksteden	24
b3	Over LAgrouP en de adviseurs	27

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Maastricht heeft haar cultuurbeleid voor 2017-2020 vastgelegd in de cultuurnota 'Cultuur, een rol van betekenis'. Als een uitwerking van dit cultuurbeleid is een start gemaakt met het opstellen van een beleidsnota 'Popcultuur in Maastricht', een toezegging van het college van B&W aan de gemeenteraad. De gemeente heeft aan LAgroun ondersteuning gevraagd op bepaalde onderwerpen van de op te stellen beleidsnota.

1.2 Vraagstelling

De gemeente Maastricht heeft LAgroun gevraagd om ondersteuning bij de uitwerking van de volgende onderwerpen:

- begripsomschrijving 'popcultuur/popmuziek';
- aanbod, benchmark en vraag oefen- en studioruimtes;
- ketenaanpak: samenwerking in de stad;
- samenwerking in (Eu)regioverband;
- inventarisatie poppodia in de omgeving.

Dit rapport geeft de resultaten weer van het onderzoek naar het aanbod van en de vraag naar oefen- en studioruimtes in Maastricht.

Een behoefteonderzoek naar aanbod van en vraag naar oefen- en studioruimtes is in het recente verleden nooit uitgevoerd in Maastricht, maar is inmiddels relevant geworden. Er zijn momenteel verschillende plannen voor nieuwe oefen- en studioruimtes in Maastricht. Naast zes oefenruimtes en een studio in de nieuwe huisvesting voor poppodium Muziekgieterij, is er ook door het particulier initiatief M-LABROZ/Bankastudios een plan voor ondersteuning bij de gemeente ingediend. Dit plan voorziet, naast verschillende andere functies, ook in vier oefenruimtes en studio's. In totaal zouden er dus tien nieuwe oefenruimtes op de Maastrichtse markt komen. Het issue hierbij is of er sprake is van voldoende vraag uit de markt voor deze twee aanbieders, of er dan overaanbod ontstaat bij elkaar concurrerende (gesubsidieerde) instellingen. Het huidige onderzoek naar oefenruimtes moet hierop een antwoord geven. De uitkomsten van dit onderzoek dienen als onderlegger bij de gemeentelijke besluitvorming over het plan van M-LABROZ/ Bankastudios.

1.3 Risico's en verantwoordelijkheden

Het onderzoek is uitgevoerd door en onder verantwoordelijkheid van LAgroun bv. Het rapport en de bijlagen vormen een geheel. Indien het rapport ter beschikking wordt gesteld aan derden, dient dat in zijn geheel te geschieden. Bij het onderzoek en de samenstelling van dit rapport is uiterste zorgvuldigheid betracht. Daarbij is uitgegaan van de waarheidsgetrouwheid van door de opdrachtgever en door derden verstrekte informatie.

2

Inventarisatie aanbod oefenruimtes Maastricht

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het aanbod aan oefenruimtes in Maastricht en regio voor (muziek)bands bij accommodaties voor zover deze oefenruimtes ook aan derden worden verhuurd. Deze accommodaties zijn te verdelen in twee groepen, te weten:

- de verhuur van oefenruimtes is dé hoofdactiviteit of één van de hoofdactiviteiten;
- de verhuur van oefenruimtes is een nevenactiviteit.

De gegevens per accommodatie zijn gebaseerd op informatie van de accommodaties zelf (website en via telefonisch en e-mail contact), zo mogelijk aangevuld met informatie van de betreffende gemeenten en eigen onderzoek (internet). Diverse gegevens zijn 'hard' (zoals aantal oefenruimtes, aanwezigheid backline, overige faciliteiten, lessen en prijzen). Andere gegevens zijn veelal inschattingen door de accommodaties (zoals het aantal bands dat gebruik maakt van de oefenruimtes en het aantal gebruiksuren door bands) en/of ramingen door LAgroupp gebaseerd op inschattingen door de accommodaties.

Er zijn accommodaties die de oefenruimtes alleen verhuren aan derden op momenten dat deze niet gebruikt worden voor de eigen activiteiten (zoals bij muziekscholen). De beschikbaarheid van de oefenruimtes voor de verhuur aan derden ligt soms vast (gebaseerd op vaste weekroosters voor eigen gebruik, zoals bij muziekscholen) of is per dag/week wisselend. Derhalve is het niet mogelijk de bezetting van de oefenruimtes te berekenen voor wat externe verhuur betreft. Dit is temeer niet mogelijk doordat de openstellingstijden per accommodatie verschillen, zoals naar aantal weken/maanden per jaar, aantal dagen per week als naar aantal uren per openstellingsdag. De vraag naar dan wel het gebruik van oefenruimtes door derden (externe verhuur) echter is per accommodatie wel berekend op basis van de eerdergenoemde inschattingen door de accommodaties zelf.

2.2 Aanbod oefenruimtes en analyse

Voor de gemeente Maastricht is het aanbod aan oefenruimtes in kaart gebracht en dit is ook gedaan voor de regio Maastricht (circa 15 km rond Maastricht). In de tabellen hierna wordt expliciet onderscheid gemaakt naar gemeente Maastricht en de regio Maastricht (exclusief de gemeente Maastricht). Dit omdat het aanbod aan oefenruimtes in de gemeente Maastricht wordt vergeleken met het aanbod in drie benchmarkgemeenten (zie hoofdstuk 3 hierna).

In de gemeente Maastricht zijn zes accommodaties die oefenruimtes voor externe verhuur aanbieden (zie Tabel 1). Hiervan zijn drie accommodaties waarvan deze verhuur één van de hoofdactiviteit(en) is, te weten:

- Kumulus / Lighthouse of Music;
- Muziekgieterij;
- Sound Academy (voorheen Rec&Play).

Bij de overige drie aanbieders, die alle over één oefenruimte beschikken, is de verhuur van oefenruimtes een nevenactiviteit. De oefenruimte bij Club Vibes is een grote zaal die zowel wordt gebruikt voor de verhuur, als voor oefenruimte door derden, als voor optredens.

Deze zes accommodaties in de gemeente Maastricht beschikken in totaliteit over tien oefenruimtes, wat gemiddeld uitkomt op 1.67 oefenruimte per accommodatie. Er zijn dus geen grotere gespecialiseerde oefenruimtecomplexen in Maastricht. De accommodatie met het meeste aantal oefenruimtes (drie) is de Sound Academy. De twee oefenruimtes bij de Muziekgieterij worden op dit moment, mede om logistieke redenen, alleen gebruikt voor 'artists in residence', waardoor deze oefenruimtes (tijdelijk) niet extern gehuurd kunnen worden door bands om te oefenen.

De gemiddelde oppervlakte per oefenruimte ligt in zijn algemeenheid tussen 15 m² en 30 m²; alleen bij Club Vibes ligt dit veel hoger (190 m²), wat is toe te schrijven aan de dubbelfunctie die deze ruimte heeft (oefenruimte én zaal voor optredens). Alle accommodaties beschikken over backline/zanginstallatie (hierna alleen aangeduid als backline), met uitzondering van Buurtcentrum Daalhof en Omstreken. Het aantal oefenruimtes met een backline is 90%. Twee accommodaties hebben ook een opnamestudio.

In de regio Maastricht zijn vijf aanbieders van oefenruimtes die ook door bandjes (externen) kunnen worden gehuurd (zie Tabel 1). Het betreft allemaal accommodaties waarvan deze externe verhuur een nevenactiviteit is en ze beschikken allemaal over één oefenruimte (gemiddelde grootte van 25 m²). Al deze oefenruimtes beschikken over een backline.

Tabel 1 Accommodaties in Maastricht en regio met oefenruimtes voor de verhuur aan derden

Naam organisatie	Type organisatie	Aantal		Oppervlakte oefenruimtes		Backline/zanginstallaties oefenruimtes	
		Oefenruimtes	Opnamestudio's	Totaal	Gem.	Aanwezig	Aantal
Gemeente Maastricht							
Kumulus, Lighthouse of Music	Muziekschool	2	0	30	15	Ja	2
Muziekgieterij	Poppodium	2	1	50	25	Ja	2
Sound Academy (vh. Rec&Play)	Muziekschool (privaat)	3	1	84	28	Ja	3
Club Vibes	Muziekschool	1	0	190	190	Ja	1
Daalhof en Omstreken	Stichting Buurtcentrum	1	0	27	27	Nee	0
De Boeckel	Stichting Buurtcentrum	1	0	14	14	Ja	1
Totaal (gemeente)	6	10	2	395		5	9
Gem. (per accommodatie) / Procentueel		1.67	0.33	66	40	83%	90%
Regio Maastricht							
Cultureel Centrum Eijsden + SPEM	St. Cult. Centr. + St. SPEM	1	0	27	27	Ja	1
Muziekacademie Voeren Riemst	Muziekschool	1	0	20	20	Ja	1
Muziekcollectief Meerssen	Vereniging	1	0	25	25	Ja	1
Muziekcollect.V'burg+Bokpop Broekhem	Vereniging + Stichting	1	0	30	30	Ja	1
De Brik in Rekem/Lanaken	Jeugdhuis	1	0	25	25	Ja	1
Totaal (regio)	5	5	0	127		5	5
Gem. (per accommodatie) / Procentueel		1.00	0.00	25	25	100%	100%

Bron : Aanbieders (info via websites, telefonisch en e-mail contact)

Bewerkt door: LAgrouP

Drie van de zes accommodaties (50%) in Maastricht die oefenruimtes voor de verhuur aan derden aanbieden, hebben tevens een zaal met een (vast) podium waar optredens van bands kunnen plaatsvinden (zie Tabel 2). De maximum capaciteit van de podiumzalen

varieert tussen circa 200 (Club Vibes) en 650 personen (Muziekgieterij). Vier van de zes accommodaties (67%) heeft ook de beschikking over een café/bar. Vier op de zes accommodaties (67%) ontvangt een (financiële) bijdrage van de gemeente, in welke vorm dit dan ook geschiedt (zoals exploitatiesubsidie, huurvergoeding, onderhoudsbijdrage).

Twee van de vijf accommodaties in de regio Maastricht zijn gelegen in België (Muziekacademie in Voeren Riemst en de Birk in Rekem/Lanaken). Twee van de vijf accommodaties (40%) in de regio Maastricht die oefenruimtes voor de verhuur aan derden aanbieden, hebben tevens een zaal met een (vast) podium waar optredens van bands kunnen plaatsvinden (zie Tabel 2). De maximumcapaciteit van deze twee podiumzalen varieert tussen 150 (De Brik) en 400 personen (Muziekcollectief Meerssen). Drie van de vijf accommodaties (67%) hebben ook de beschikking over een café/bar. Eén van de vijf accommodaties in de regio (20%) ontvangt een (financiële) bijdrage van de gemeente, in welke vorm dit dan ook geschiedt (zoals exploitatiesubsidie, huurvergoeding, onderhoudsbijdrage).

Tabel 2 Overige faciliteiten accommodaties in Maastricht en regio met oefenruimtes voor de verhuur aan derden

Naam organisatie	Type organisatie	Financiële bijdrage gemeente	Overige faciliteiten			
			Zaal/-zalen met vast podium	Aantal podiumzalen	Totale cap. podiumzalen (personen)	Café/bar
Gemeente Maastricht						
Kumulus, Lighthouse of Music Muziekgieterij	Muziekschool Poppodium	Ja	Nee	0	0	Ja
Sound Academy (vh. Rec&Play)	Muziekschool (privaat)	Nee	Ja	1	650	Nee
Club Vibes	Muziekschool	Nee	Nee	0	0	Nee
Daalhof en Omstreken	Muziekschool	Ja	Ja	1	200	Ja
De Boeckel	Stichting Buurtcentrum	Ja	Ja	1	400	Ja
	Stichting Buurtcentrum	Ja	Nee	0	0	Ja
Totaal (gemeente)	6	4	3	3	1,250	4
Gem. (per accommodatie) / Procentueel		67%	50%	0.50	208	67%
Regio Maastricht						
Cultureel Centrum Eijsden + SPEM	St. Cult. Centr. + St. SPEM	Nee	Nee	0	0	Ja
Muziekacademie Voeren Riemst	Muziekschool	Ja	Nee	0	0	Nee
Muziekcollectief Meerssen	Vereniging	Nee	Ja	1	400	Ja
Muziekcollectief V'burg+Bokpop Broekhem	Vereniging + Stichting	Nee	Nee	0	0	Nee
De Brik in Rekem/Lanaken	Jeugdhuis	Nee	Ja	1	150	Ja
Totaal (regio)	5		2		550	3
Gem. (per accommodatie) / Procentueel			40%		110	60%

Bron : Aanbieders (info via websites, telefonisch en e-mail contact)
Bewerkt door: LAGroup

Vier van de zes accommodaties in de gemeente Maastricht bieden ook lessen aan voor een of meer muziekinstrumenten. Deze lessen worden gegeven door medewerkers van de accommodaties zelf (meestal muziekscholen) of door 'losse docenten' (die vaak zelf een ruimte huren bij een accommodatie om les te geven). In de regio Maastricht biedt geen van de vijf accommodaties lessen aan voor muziekinstrumenten.

De verhuur van de oefenruimtes aan bands geschiedt in de gemeente Maastricht en in de regio Maastricht zowel op basis van losse verhuur als op basis van contracten (bijvoorbeeld één vast dagdeel per week), zij het dat niet elke accommodatie losse verhuur aanbiedt. Het

aandeel van de verhuur op basis van vaste contracten varieert per accommodatie tussen de 30% en 100%; slechts bij één accommodatie ligt dit op 30% en bij alle overige accommodaties ligt dit boven de 80%.

De verhuureenheid van oefenruimtes aan bands geschiedt in de gemeente Maastricht en de regio Maastricht zowel op uurbasis als op basis van dagdelen (van 3 of 4 uur). Alle accommodaties verhuren per dagdeel, maar slechts twee van de elf accommodaties in Maastricht en regio bieden beide mogelijkheden aan.

Teneinde enig beeld te krijgen van de onderlinge prijzen, zijn alle prijzen teruggerekend naar een prijs per uur. De uurprijzen voor verhuur aan bands liggen in de gemeente Maastricht globaal tussen € 6,- en € 14,- (Club Vibes daargelaten, omdat dit een oefenruimte van circa 190 m² betreft die ook als zaal voor optredens wordt gebruikt). Bij de accommodaties in de regio Maastricht varieert de gemiddelde prijs per uur tussen circa € 3,35 en € 5,-. Bij het vergelijken/beoordelen van deze prijzen moet wel rekening worden gehouden met verschillen qua aanbod, te weten:

- de kwaliteit van de oefenruimtes;
- de grootte van de oefenruimtes;
- het al dan niet aanwezig zijn van backline;
- het al dan niet extra moeten bijbetalen voor het gebruik van backline.

Bij de accommodaties in de gemeente Maastricht die oefenruimtes aan derden (bands) verhuren, maken tussen de 25 en 30 bands gebruik van deze mogelijkheid (in welke mate bands van meer dan één accommodatie gebruik maken is overigens niet bekend). In Maastricht komt het gebruik voor externe verhuur in totaliteit neer op bijna 3.600 uur gebruiks-/verhuururen per jaar (dus exclusief het mogelijk gebruik door de eigen organisatie). Voor de regio Maastricht komt dit neer op respectievelijk circa 35 bands (mogelijk overlap) en circa 4.800 gebruiks-/verhuururen per jaar.

3

Benchmark oefenruimtes met drie steden

3.1 Inleiding

In overleg met de gemeente Maastricht en de geformeerde kerngroep (van Muziekgieterij, M-LABROZ/Bankastudios, Stichting Popmuziek Limburg, Kumulus en Conservatorium Zuyd) zijn drie steden geselecteerd waarmee het aanbod aan oefenruimtes voor bands in de gemeente Maastricht is vergeleken. Het betreft de gemeenten Leiden, Leeuwarden en Zwolle. De hoofdcriteria die bij de selectie van de met Maastricht meest vergelijkbare steden een rol hebben gespeeld, zijn het inwoneraantal, studentenstad en de ligging ten opzichte van andere grotere steden/gemeenten. In bijlage 1 zijn de van belang zijnde gegevens opgenomen op basis waarvan de selectie is gemaakt.

Bij de vergelijkbaarheid tussen de gemeente Maastricht en de benchmarkgemeenten zijn voor zover mogelijk kengetallen gehanteerd, waarbij het aanbod is gekoppeld aan het aantal inwoners in de betreffende gemeente(n). Als basis is het aantal inwoners op 1 januari 2017 genomen (bron: CBS).

Het aanbod aan en de vraag naar oefenruimtes door externe huurders in de gemeente Maastricht is vergeleken met het gemiddelde aanbod van de drie benchmarkgemeenten. Alhoewel het inwonertal van de gemeente Maastricht (circa 123.000) niet veel verschilt van het gemiddelde van de drie benchmarkgemeenten (circa 119.000), is tevens een vergelijking gemaakt op basis van exact 100.000 inwoners.

3.2 Aantallen aanbieders, oefenruimtes en opnamestudio's

De gemeente Maastricht heeft meer verschillende aanbieders (6) van oefenruimtes voor de externe verhuur dan de benchmarkgemeenten gemiddeld hebben (3,7). In de benchmarkgemeenten betreft het allemaal accommodaties waarvan de verhuur dé of één van de hoofdactiviteit(en) is, terwijl dit in Maastricht bij de helft van de aanbieders het geval is.

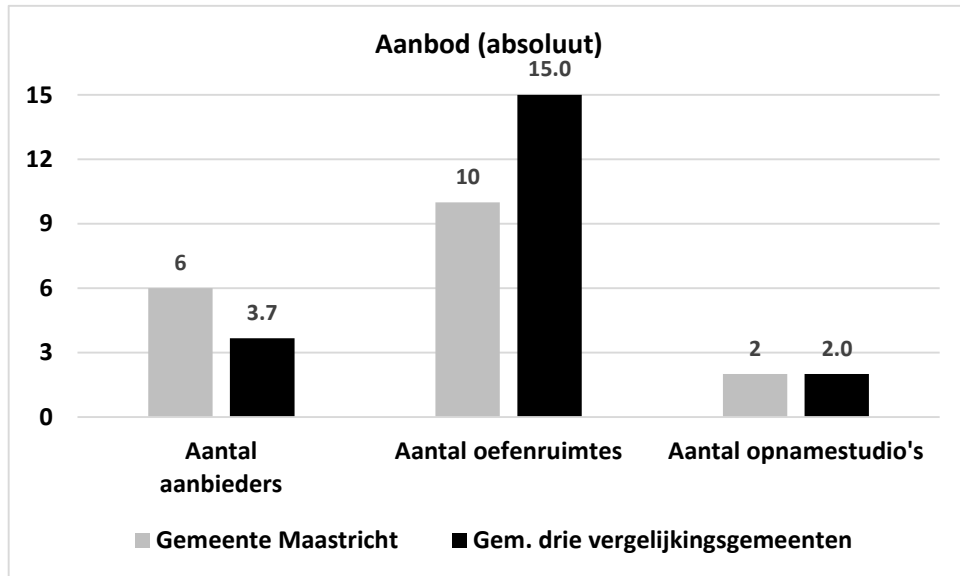
Het aantal oefenruimtes ligt echter in Maastricht beduidend lager: 10, maar in de praktijk slechts 8 exclusief de 2 oefenruimtes van Muziekgieterij die niet extern worden verhuurd¹, versus 15 bij de benchmarkgemeenten (zie Figuur 1). De benchmarkgemeenten hebben dus gemiddeld bijna 90% meer verhuurbaar oefenruimteaanbod dan Maastricht. Het gemiddelde aantal oefenruimtes per accommodatie is in Maastricht ook veel lager dan het gemiddelde van de benchmarksteden: 1,67 tegen 4,09.

Het aantal oefenruimtes in de drie benchmarkgemeenten varieert van 13 in Zwolle, tot 14 in Leeuwarden en 18 in Leiden, tegen 8 in Maastricht (exclusief de 2 van Muziekgieterij). Het

¹ Poppodium Muziekgieterij is niet meegeteld omdat de oefenruimtes op dit moment om logistieke redenen alleen worden gebruikt voor 'artists in residence' en niet kunnen worden verhuurd aan lokale bands.

aantal opnamestudio's in de gemeente Maastricht is identiek aan het gemiddelde van de benchmarkgemeenten (2).

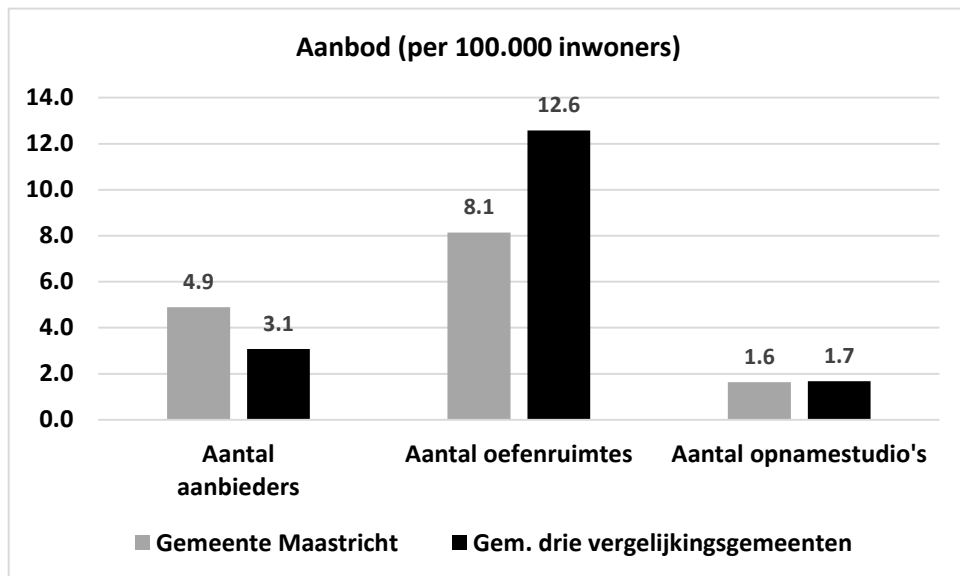
Figuur 1 Aantal aanbieders van oefenruimtes, aantal oefenruimtes en aantal opnamestudio's (absoluut)

Indien het aanbod wordt uitgedrukt per 100.000 inwoners (zie

Figuur 2) dan worden de verschillen tussen Maastricht en het gemiddelde per vergelijkingsgemeente een fractie, maar niet relevant groter of kleiner.

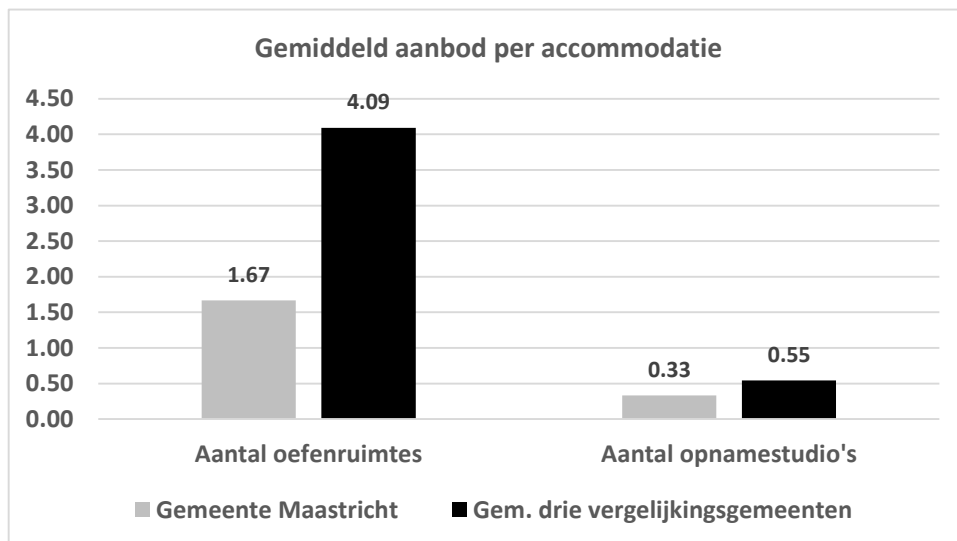
Figuur 2 Aantal aanbieders van oefenruimtes, aantal oefenruimtes en opnamestudio's (per 100.000 inwoners)

3.3 Schaalgrootte accommodaties

Uit Figuur 3 blijkt dat de accommodaties die oefenruimtes aanbieden voor verhuur in de gemeente Maastricht gemiddeld veel minder oefenruimtes hebben dan in de benchmarkgemeenten (1.67 versus 4.09). Ook het aantal opnamestudio's per accommodatie is in Maastricht kleiner (0.33 versus 0.55). In tegenstelling tot Maastricht zijn er dus in de benchmarkgemeenten grotere gespecialiseerde oefenruimteaccommodaties.

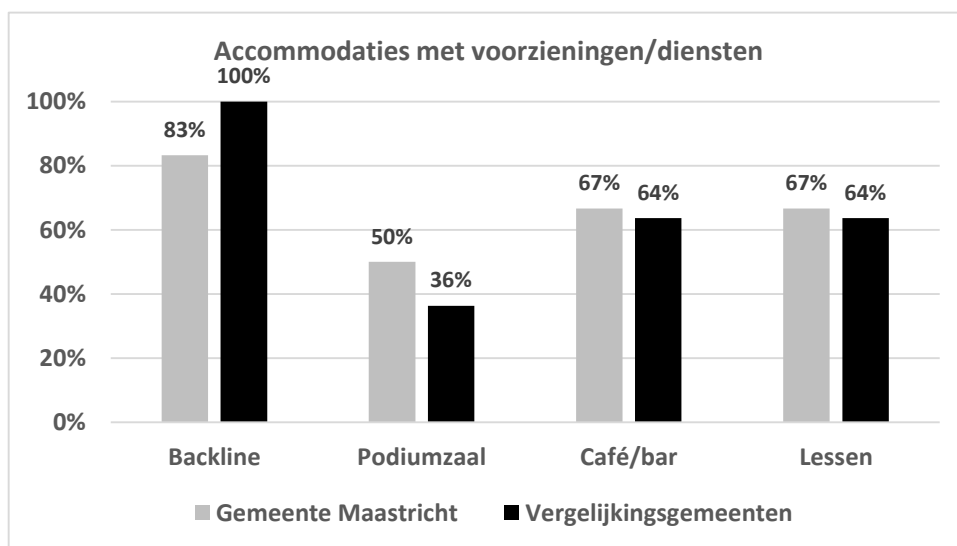
Figuur 3 Gemiddeld aantal oefenruimtes en studio's per accommodatie in de gemeente Maastricht en in de benchmarkgemeenten

3.4 Overige aanbod aan voorzieningen/diensten

De accommodaties in de gemeente Maastricht bieden – naast oefenruimtes – gemiddeld iets vaker een podiumzaal, een café/bar en lessen voor (een of meer) muziekinstrumenten aan dan de accommodaties in de benchmarkgemeenten (zie Figuur 4).

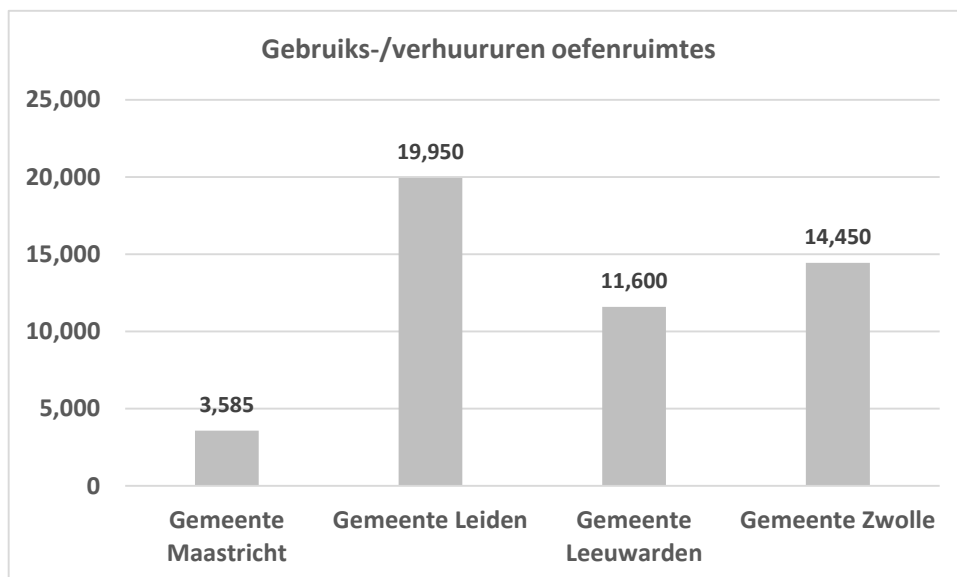
Figuur 4 Percentage van de accommodaties die bepaalde andere voorzieningen/diensten aanbieden

3.5 Het aantal gebruiks-/verhuururen van de oefenruimtes

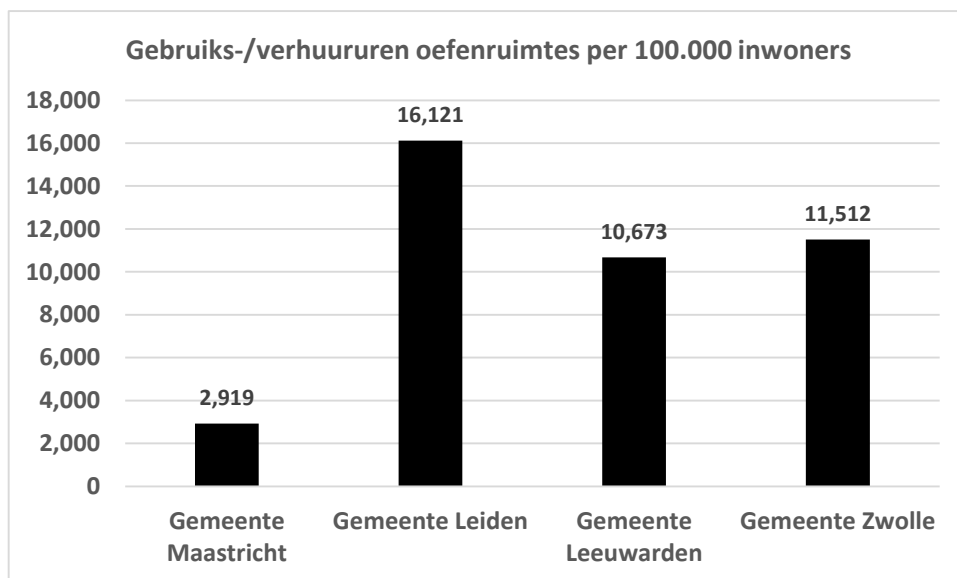
Nogmaals wordt expliciet verwezen naar de wijze waarop deze aantallen gebruiks-/verhuururen tot stand zijn gekomen (zie paragraaf 2.1).

Figuur 5 Aantal gebruiks-/verhuururen oefenruimtes aan externen in de gemeente Maastricht en in de drie benchmarkgemeenten

Indien het aantal gebruiks-/verhuururen per gemeente wordt uitgedrukt per 100.000 inwoners, dan zijn de verschillen een fractie, maar niet relevant anders (zie Figuur 6).

Figuur 6 Aantal gebruiks-/verhuururen oefenruimtes aan externen per 100.000 inwoners in de gemeente Maastricht en in de drie benchmarkgemeenten

Van alle gemeenten ligt het aantal uren dat oefenruimtes aan derden worden verhuurd in de gemeente Maastricht veruit het laagst (zie Figuur 5 en Figuur 6). Uitgaande van de aantallen gebruiks-/verhuururen per 100.000 inwoners uit Figuur 6 ligt het aantal gebruiks-/verhuururen in de benchmarkgemeenten gemiddeld 4,4 keer zo hoog als in de gemeente Maastricht (Leiden 5,5 keer zo hoog, Leeuwarden 3,7 keer zo hoog en Zwolle 4,0 keer zo hoog). Het ontbreken van specifiek (groter gespecialiseerd) aanbod van oefenruimtes in Maastricht zou er een oorzaak van kunnen zijn dat veel bands oefenruimtes vinden 'onder de radar' zoals in (boeren)schuren, oude bedrijfspanden en thuis.

4

De vraag naar oefenruimte in Maastricht

4.1 Inleiding

Het aantal popbands, waar ze oefenen en hun vraag naar en wensen over oefenruimtes in Maastricht en regio, is niet bekend. Voor zover bekend is daarnaar in het recente verleden geen onderzoek gedaan. Omdat een dergelijk onderzoek geen deel uitmaakt van dit onderzoek is, om toch enig zicht te krijgen, de vraag naar oefen- en studioruimtes in Maastricht expertmatig verkend. Dit is gedaan op basis van de bestaande plannen voor oefenruimtes van Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios en door interviews met stakeholders in Maastricht: centrum voor de kunsten Kumulus, conservatorium Zuyd en Stichting Popmuziek Limburg. Ook hebben we een onderzoek naar oefenruimtes van Muziekgieterij uit 2004 en een marktonderzoek in Haarlem uit 2012 in de analyses betrokken. Beide zijn als context en reflectie bruikbaar voor het huidige onderzoek. De resultaten van voornoemde expertmatige analyses zouden – aangevuld met een reflectie op de resultaten van de benchmark uit hoofdstuk 3 – zicht moeten geven op de vraag of er voldoende vraag van bands is naar de in totaal tien nieuwe oefenruimtes die Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankstudios van plan zijn te realiseren.

4.2 De plannen voor nieuwe oefenruimtes in Maastricht

Uit de aanbodinventarisatie (zie hoofdstuk 2) blijkt dat er in Maastricht op dit moment 10 oefenruimtes zijn, en 8 exclusief de alleen voor ‘artists in residence’ in gebruik zijnde oefenruimtes van Muziekgieterij. Uit de benchmark (zie hoofdstuk 3) blijkt dat de benchmarksteden gemiddeld 15 oefenruimtes hebben, bijna 90% meer. In Maastricht zijn er plannen voor 10 nieuwe oefenruimtes bij de twee nog te realiseren accommodaties Muziekgieterij (6 oefenruimtes) en M-LABROZ/Bankstudios (4 oefenruimtes). Dat zou het totaal aan oefenruimtes in Maastricht brengen op 18, net zoveel als er nu zijn in de benchmarkstad met de meeste oefenruimtes (Leiden).

4.3 Onderzoek oefenruimtes door Muziekgieterij uit 2004

Muziekgieterij heeft in 2004 met een enquête een onderzoek gedaan onder Maastrichtse bands. Het doel van dit onderzoek was ‘om inzicht te krijgen in het aantal bands en de wensen en eisen van de bands’. Alhoewel het onderzoek inmiddels zo’n 13 jaar oud en daardoor niet meer actueel is, kunnen sommige cijfermatige uitkomsten nog steeds als context en reflectie dienen bij het huidige vraagonderzoek.

Enkele belangrijke resultaten uit het onderzoek uit 2004 zijn:

- er waren circa 80 bands in Maastricht in 2004;
- 57% repeteerde in eigen/particuliere oefenruimtes, 26% thuis;
- de bands repeteerden gemiddeld 1,7 keer per week;
- 74% was ontevreden over hun toenmalige oefenruimte;
- 78% wilde verhuizen naar nieuwe (betere) oefenruimte
- 65% wilde een ‘eigen’ oefenruimte.

4.4 Marktonderzoek oefenruimtes Haarlem uit 2012 ²

Marktonderzoek naar oefenruimtes in (steden van) Nederland zijn zeldzaam. In 2012 is er in opdracht van poppodium Patronaat in Haarlem met een afstudeerscriptie een markt-onderzoek gedaan naar de behoefte aan en exploitatiemogelijkheden voor een nieuw oefenruimtecomplex. Uit het onderzoeksverslag blijken de hierna beschreven relevante resultaten. Deze resultaten kunnen echter niet een-op-een op de Maastrichtse situatie worden geprojecteerd. Haarlem heeft immers meer inwoners (159.000 tegen 123.000 in Maastricht), een andere geografische ligging en een ander/rijker popverleden. Maar deze resultaten zijn als context en reflectie wel bruikbaar voor de Maastrichtse analyse. Want waarom zou Maastricht, als het verschil in inwonersaantal wordt gecorrigeerd, relevant anders zijn dan Haarlem?

Noodzaak gespecialiseerd en kwalitatief oefenruimtecomplex

Dat er voor bands grote behoefte is aan speciaal ingerichte ruimtes waar bands (en de burens!) zich niet druk hoeven te maken over geluidsoverlast, is evident. Wanneer deze oefenruimtes onder één dak bijeengebracht worden, vormt zo'n voorziening vaak de basis voor een levendige popscene. Er ontstaat een hechte band tussen de gebruikers en er worden gezamenlijke bandavonden georganiseerd op het podium van het complex. Dit alles maakt oefenruimtecomplexen aantrekkelijker dan individuele oefenruimtes en oefenruimtes 'onder de radar' in (boeren)schuren, oude bedrijfsruimtes, thuis (of in het tuinhuis/de schuur) of dergelijke.

Omvang doelgroep en marktpotentieel

In een particulier oefenruimtecomplex in Haarlem, dat door opzegging van de huur in 2011 moest sluiten, repeteerden wekelijks gemiddeld circa 45 popbands. Een nieuw oefenruimte-complex zou met de betere voorzieningen en de combinatie met de lokale Popschool, horeca en een podium, een groter aantal dan die 45 bands moeten kunnen bereiken. Dit werd afgeleid uit de resultaten van een enquête die voor dit onderzoek werd afgenomen onder bands die actief zijn in de grootstedelijke agglomeratie Haarlem (lokaal) én in een straal van 30 kilometer omtrek rond Haarlem (regionaal). Deze resultaten bracht opdrachtgever Patronaat op een prognose van een marktpotentieel van 80 bands per week voor het beoogde nieuwe oefenruimtecomplex, als volgt onderbouwd:

- Lokaal waren er volgens de enquête ten minste 112 bands die oefenruimtes gebruiken. Van deze 112 bands gaven er zo'n 30 aan niet te willen verhuizen omdat ze tevreden zijn met hun huidige oefenlocatie. Dit brengt het directe lokale potentieel op ruim 80 bands. Van deze 80 bands gaf 80% (64 bands) aan direct te willen verhuizen naar een goede oefenplek, 20% was daar minder stellig over of kon dit (nog) niet zeggen.
- Regionaal waren nog eens ruim 110 bands actief. Ook onder deze groep is de potentiële interesse onderzocht. Rond de 20 bands uit de regio zeiden hun huidige onderkomen te willen verruilen voor een goede voorziening in Haarlem.

² Afstudeeronderzoek 'Marktonderzoek | de doelgroep, de huidige markt en de te verwachten vraag naar oefenruimte' van Geert Vlieger.

Concurrentie

Uit het marktonderzoek komt naar voren dat de toenmalige Haarlemse aanbieders de vraag naar oefenruimtes niet aankunnen, en dat zij onvoldoende kwaliteit en sfeer bieden: geen bar, te kleine ruimtes, opererend in de marge, te weinig flexibiliteit in het indelen van bloktijden en vaak niet de juiste sfeer en imago.

4.5 Resultaten huidige expertmatige vraaganalyses

Om zicht te krijgen op de vraag naar oefen- en studioruimtes in Maastricht zijn de volgende vraaganalyses uitgevoerd:

- Expertmatige beoordeling van de (onderbouwing van de) door Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankstudios in hun plannen veronderstelde vraag van bands. Daarover zijn ook gesprekken met hen gevoerd.
- Interviews over de vraag naar oefenruimtes met de in 4.1 genoemde belangrijke spelers uit het Maastrichtse veld van oefen- en studioruimtes.
- Expertmatige analyses met ramingen van het benodigde aantal bands voor de nieuwe oefenruimtes, en dit te reflecteren aan de vraag van bands naar oefenruimtes in:
 - het onderzoek oefenruimtes door Muziekgieterij uit 2004
 - het marktonderzoek in Haarlem uit 2012
 - de benchmark met drie vergelijkbare steden van hoofdstuk 3

NB: het beoordelen van realiteitsgehalte en haalbaarheid van de gehele plannen van Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankstudios behoort niet tot de huidige opdracht.

4.5.1 Vraaganalyses in plannen Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankstudios

Vraaganalyse plan Muziekgieterij en de benodigde vraag van bands

Binnen de vernieuwbouw van het poppodium Muziekgieterij zijn 6 oefenruimtes en 1 studio voorzien. De beoogde inzet van de 6 oefenruimtes is als volgt.

- 2 oefenruimtes, ieder voor *vaste* verhuur (voor bepaalde of onbepaalde periode) aan een collectief van bands. Die collectieven krijgen samen permanent (24/7) de beschikking over hun 'eigen' oefenruimte. Doelgroep zijn hier vooral de (semi)professionele popbands die flexibel beschikbare oefenruimtes nodig hebben rond hun tourschema's en het proces van nieuw songmateriaal.
- 2 oefenruimtes voor *losse* verhuur of *vaste* verhuur aan popbands, per dagdeel (van maximaal 4 uur) of per uur. De doelgroep is alle popbands.
- 2 oefenruimtes voor het 'artists in residence'-programma die Muziekgieterij zich wil aanmeten. Hiervoor wordt geen huur gevraagd.

Muziekgieterij gaat dus 4 van de 6 oefenruimtes op de verhuurmarkt brengen.

In het 'Bedrijfsplan Muziekgieterij 2017-2020' van april 2016 is beperkte informatie opgenomen over de oefenruimtefunctie. De verhuur van oefenruimtes aan bands is intern bij Muziekgieterij wel uitgewerkt. Voor de 4 oefenruimtes die in de verhuurmarkt worden gezet, is de volgende maximale en minimale bezettingsvariant berekend:

1. de *maximale variant* veronderstelt een permanente vraag van gemiddeld 48 bands, wat overeenkomt met een bezettingsgraad van 100% van de courante dagdelen;
2. in de *minimale variant* zijn permanent gemiddeld 24 bands nodig, wat overeenkomt met een bezettingsgraad van ongeveer 50%.

NB: bij deze minimale variant verwacht Muziekgieterij overigens een verlies te lijden, dat mede wordt veroorzaakt door een zeer lage huurprijs van € 60 inclusief 21% btw per maand. Uit het Haarlemse onderzoek uit 2012 blijkt een huurprijs tussen € 140 en € 190 acceptabel voor bands (€ 11 per uur bij 3 respectievelijk 4 uur per dagdeel). De lage huurprijs van Muziekgieterij stimuleert weliswaar de vraag van bands, maar werkt negatief op het financiële resultaat en bemoeilijkt de financierbaarheid van de exploitatie.

De benodigde bandaantallen zijn door Muziekgieterij niet onderbouwd met een vraag-analyse. In de tijd dat Muziekgieterij oefenruimtes had in haar toenmalige huisvesting Bankstudios, oefenden daar op het hoogtepunt 24 bands (de planning ging uit van 40).

We hebben ook zelf een expertmatige analyse uitgevoerd naar de benodigde vraag van bands naar de nieuwe oefenruimtes van Muziekgieterij. We gaan er daarbij vanuit dat er per oefenruimte per week 10 courante dagdelen zijn om in de markt te verhuren: iedere avond, in het weekend ook 's middags, en op een vrijdag of een andere doordeweekse dag ook één middag. Dat zijn dus voor de 4 te verhuren oefenruimtes 40 courante dagdelen. Bij bezettingsgraden van wenselijk 70% en minimaal 50% is er dan de in de tabel hierna vermelde vraag van bands nodig:

Varianten aantal benodigde bands Muziekgieterij	bezettingsgraad	bezettingsgraad
	70%	50%
Aantal unieke bands die iedere week één dagdeel huren	28	20
Aantal unieke bands als de twee collectieven van bands bij de 2 oefenruimtes voor vaste verhuur bestaan uit ieder 4 bands	22	18
Idem als ieder collectief bestaat uit 3 bands	20	16

Zoals vermeld gaat Muziekgieterij in zijn prognose uit van minimaal 24, maximaal 48 bands.

Vraaganalyse plan M-LABROZ/Bankstudios en de benodigde vraag van bands

Binnen het plan van M-LABROZ/Bankstudios zijn naast allerlei andere functies 4 oefenruimtes voorzien voor permanente verhuur aan popbands, 2 grote en 2 kleinere ruimtes. Verder is er 1 studioruimte voorzien voor breder gebruik. De oefenruimtes worden alleen verhuurd per dagdeel, niet per uur, en zowel voor losse als vaste verhuur.

In het 'Exploitatieplan 2017-2021' van M-LABROZ/Bankstudios wordt gesteld dat er 'nog altijd een schrijnend tekort is aan repetitieruimtes' en er zou 'een behoorlijke vraag naar repetitieruimtes' zijn. Deze kwalificaties komen voort uit 'navraag in Maastricht' en soortgelijke constatering in het jaarverslag 2014 van Muziekgieterij waarnaar in het plan wordt verwezen.

In het plan is M-LABROZ/Bankstudios ervan uitgegaan dat er vraag is naar hun oefenruimtes van zo'n 35 bands. Die vraag is niet (cijfermatig) onderbouwd. Op de website van

M-LABROZ/Bankastudios is ter onderbouwing wel een verkenning uitgevoerd naar het aantal popbands in Maastricht. Dat heeft men gedaan met het model 'Monitor Amateurkunst 2015' van het landelijk kennisinstituut voor amateurkunst LKCA als uitgangspunt. Op basis van landelijke cijfers van het LKCA over de amateurkunstbeoefening komt men voor Maastricht op 600 popmusici die altijd samen met anderen spelen. Bij vier personen per popband zouden er op basis van die landelijke cijfers dus 150 popbands in Maastricht actief zijn. Dat lijkt te hoog gegrepen: het is bijna het dubbele van het aantal van 80 bands dat blijkt uit het onderzoek van Muziekgieterij uit 2004 en zelfs flink hoger dan uit het marktonderzoek in (de grotere stad) Haarlem uit 2012 naar voren komt. Verder is die 150 bands vijf tot zes keer zoveel als het aantal oefenende bands dat bij de huidige inventarisatie van oefenruimtes in hoofdstuk 2 naar voren komt.

We hebben ook zelf een expertmatige analyse uitgevoerd naar de benodigde vraag van bands naar de nieuwe oefenruimtes van M-LABROZ/Bankastudios.

Als ook hier wordt uitgegaan van 10 courante dagdelen voor verhuur per week per oefenruimte – bij 4 oefenruimtes dus 40 courante dagdelen – dan heeft M-LABROZ/Bankastudios bij bezettingsgraden van wenselijk 70% en minimaal 50% de volgende vraag van bands uit de markt nodig:

M-LABROZ/Bankastudios	bezettingsgraad 70%	bezettingsgraad 50%
Aantal unieke bands die iedere week één dagdeel huren	28	20

Zoals al vermeld gaat M-LABROZ/Bankastudios in zijn prognose uit van 35 bands.

Totaal benodigd aantal bands beide plannen

In hun plannen gaan Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios uit van een totaalvraag van tussen de 59 en 83 bands (Muziekgieterij minimaal 24 en maximaal 48, M-LABROZ/Bankastudios 35). Bij de expertmatige analyse die wij hebben uitgevoerd is totaal voor beide plannen de volgende vraag van bands uit de markt nodig bij bezettingsgraden van wenselijk 70% en minimaal 50%:

Aantal benodigde bands Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios tezamen	bezettingsgraad 70%	bezettingsgraad 50%
Aantal unieke bands	48-56	36-40

De complementariteit van beide plannen is wat de oefenruimtecomponent betreft beperkt. De beide plannen zijn vooral slechts kwantitatief complementair aan elkaar. Daarmee ligt concurrentie op de loer als de vraag naar oefenruimtes het aanbod overstijgt.

In de verschillende vraaganalyses die hierna aan de orde komen, wordt verkend of de totaal benodigde vraag die voor de beide plannen is berekend, haalbaar is.

4.5.2 Analyse: de haarkbaarheid van de benodigde vraag van bands gereflecteerd vanuit het onderzoek van Muziekgieterij uit 2004

Op de vraag naar het huidige aantal bands in Maastricht aan de geïnterviewde stakeholders antwoordde de meerderheid dat het hun indruk is dat er op dit moment waarschijnlijk meer bands zijn dan de circa 80 uit 2004. Als belangrijkste argumenten worden gegeven:

- ‘Aanbod scheidt vraag’: het toegenomen aanbod van pop- en aan pop gelieerde activiteiten in de stad heeft in het algemeen een positief effect op het aantal popbands. Bij toegenomen aanbod wordt gedacht aan de groei van (het aanbod en publieksbereik van) Muziekgieterij, meer popfestivals, de intrede van dance in Maastricht en meer aandacht voor popmuziek bij Kumulus. Een plausibel argument.
- Het afgelopen decennium is het aantal studenten flink toegenomen in Maastricht. Studenten zijn niet alleen meer dan evenredig bezoekers van poppodia en festivals, maar maken ook meer dan gemiddeld deel uit van popbands. Ook plausibel.

Uit de inventarisatie van oefenruimtes (zie hoofdstuk 1) blijkt dat er thans zo’n 25 à 30 bands oefenen bij de in beeld gebrachte oefenruimtes in Maastricht. Dit zou betekenen dat – als er nu hetzelfde aantal of meer dan de 80 popbands in Maastricht zouden zijn als in 2004 – het grootste deel waarschijnlijk gebruik maakt van een oefenruimte ‘onder de radar’. En mocht dit zo zijn, en globaal nog steeds de 78% uit 2004 de wens heeft naar een nieuwe (betere) oefenruimte te verhuizen, dan zou er voor de beoogde nieuwe kwalitatieve oefenruimtes van Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios **een potentiële vraag naar andere oefenruimte zijn van om en nabij de 60 bands**.

Verder is het te verwachten dat het toenmalige grote aandeel bands dat ontevreden was over het oefenruimteaanbod (74%) en het hoge aantal bands dat de wens had voor een andere oefenruimte (78%), niet wezenlijk zullen zijn veranderd. Immers, het oefenruimtelandschap in Maastricht – de omvang en aard van het aanbod van kwalitatieve en voor de bands (sfeer)interessante oefenruimtes – lijkt immers sinds 2004 niet wezenlijk veranderd.

Andere ontwikkelingen die de vraag van bands naar oefenruimtes kunnen beïnvloeden zijn:

- Conservatorium Zuyd heeft aangegeven dat het zijn oefenruimtes voor intern gebruik in de toekomst wil gaan huren bij oefenruimtecomplexen. Dat heeft enerzijds inhoudelijke overwegingen – om verbinding en kruisbestuiving te bevorderen, en deel uit te maken van de popbiotioop – en anderzijds praktische noodzaak omdat de dependance aan de Franciscus Romanusweg waar zich de eigen oefenruimtes bevinden, gaat verhuizen. Er oefenen nu zo’n 30 à 40 studiebands in de eigen oefenruimtes. Dat is niet alleen in aantallen een behoorlijk ‘vrijkomend’ potentieel voor de beoogde nieuwe oefenruimtecomplexen van Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios. Ook zal deze potentiële vraag vooral de incurante dagdelen doordeweeks overdag bezetten.
- De oefenruimtes van Kumulus (Lighthouse of Music) zijn vooral voor intern gebruik door zo’n 16 ‘eigen’ bands. Drie dagdelen zijn beschikbaar voor externe verhuur, maar daar is nauwelijks vraag naar. Waarschijnlijk omdat er voor deze oefenruimtes te veel ‘drempels’ zijn en/of dat deze huurmogelijkheid niet bekend is. Aan de andere kant wordt Kumulus

volgens de huidige plannen medebewoner van (een deel van) de Timmerfabriek. Het ligt dan voor de hand dat Kumulus vrager wordt van de oefenruimtes van Muziekgieterij.

- Men hoort vaak berichten over te weinig (goed geëquipeerde en kwalitatieve) oefenruimtes, liefst een complex waar een popscene is/kan ontstaan, in Maastricht.
- In de aangrenzende gemeente Eijsden-Margraten zou de vraag naar oefenruimtes veel groter zijn dan de ene ruimte die daar beschikbaar is.

4.5.3 **Analyse: de haalbaarheid van de benodigde vraag van bands gereflecteerd vanuit het marktonderzoek Haarlem 2012**

In 2012 waren er in de stad Haarlem 112 bands die oefenruimtes gebruikten. Als we dit aantal lineair extrapoleren naar het aantal inwoners, dan zouden er in Maastricht 87 bands zijn die oefenruimtes gebruiken (uit het eerder behandelde onderzoek uit 2004 van Muziekgieterij bleken er toen 80 van die bands te zijn). Volgens het Muziekgieterij-onderzoek uit 2004 wilde 22% van de destijds geïnventariseerde bands niet verhuizen. Als we ervan uitgaan dat dit percentage in de huidige situatie niet veel veranderd zal zijn – het oefenruimtelandschap in Maastricht is sedert 2004 waarschijnlijk niet relevant veranderd – **dan zou op basis van totaal 87 bands de potentiële vraag naar andere oefenruimte bestaan uit ongeveer 65 bands.**

4.5.4 **Analyse: de haalbaarheid van de benodigde vraag van bands gereflecteerd vanuit de benchmark met drie steden**

We veronderstellen hier dat er in Maastricht een evenzo grote vraagpotentie is als in de benchmarkgemeenten. Immers, waarom zou Maastricht in dit kader anders zijn dan de meest vergelijkbare benchmarkgemeenten? Uit de benchmark (zie hoofdstuk 3) blijkt dat het aantal gebruiks-/verhuuren in de benchmarkgemeenten gemiddeld 4,4 keer hoger is dan in Maastricht. In Maastricht worden de gebruiks-/verhuuren gerealiseerd met zo'n 25 à 30 bands. De factor 4,4 keer hoger zou dan betekenen dat er in Maastricht een potentiële vraag naar oefenruimtes zou zijn van circa 120 bands. Daarvan zijn er 25 à 30 al voorzien van een oefenruimte, dus **de potentiële vraag naar andere oefenruimte zou dan vanuit deze invalshoek bestaan uit minimaal 90 bands.**

4.5.5 **Andere relevante overwegingen**

Tot slot nog enige issues die bij de vraaganalyses een rol kunnen spelen.

Het benutten van de vraag naar oefenruimtes

De hiervoor vanuit verschillende invalshoeken berekende potentiële vraag van bands naar (andere) oefenruimtes moet nog wel benut worden. De ambitieuze opgave voor Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios is dan vooral om de bands te bewegen van 'onder de radar' te verhuizen naar de beoogde nieuwe oefenruimtecomplexen. Daarbij zullen de selling points van de nieuwe oefenruimtes van doorslaggevende betekenis kunnen en moeten zijn. Die selling points zijn ontmoeting (onder meer lokaal talent en gevorderde popmuzikanten), kruisbestuiving (elkaar inspireren en tot ontwikkeling komen), de mate

waarin een popbiotoop of popscene kan worden gerealiseerd, kwaliteit, prijs (en hun verhouding), aanwezige faciliteiten (waaronder een podium en horeca) et cetera. Een dergelijke plek kan een bijdrage leveren aan talentontwikkeling en een goed popklimaat binnen de gemeente.

Er moet (ook financieel) rekening mee worden gehouden dat het aanlooptijd zal vergen om de berekende en benodigde bezetting te kunnen realiseren.

Concentratie of spreiding, samenwerking of concurrentie

Aan de veronderstelde vraag naar (kwalitatieve) oefenruimtes casu quo oefenruimte-complexen waar een popscene kan ontstaan, zou in Maastricht volgens de huidige plannen worden voldaan op twee locaties: de beoogde nieuwe complexen van Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios, ieder met vier oefenruimtes voor de verhuurmarkt. De vraag is of het beter is om de beantwoording van deze vraag te concentreren op één locatie waar alle nieuwe oefenruimtes worden ondergebracht. Voor het ontstaan van een voor het welslagen belangrijke (zo niet noodzakelijke) popscene/popbiotoop is immers massa en variëteit nodig. Hoe meer massa en variëteit, hoe groter de kans is op een succesvolle kruisbestuiving, ontmoeting en podiumfunctie behorende bij de oefenruimtes, en hoe groter de kans dat de noodzakelijke horecafunctie voldoende rendabel zal worden. Als gekozen zou worden voor concentratie, dan heeft Muziekgieterij de beste kaarten met haar grootstedelijke poppodiumfunctie, 'artists in residence'-programma en bestaande horeca-exploitatie.

De vraag is verder of in het geval van spreiding van de nieuwe oefenruimtes een bepaalde mate van samenwerking mogelijk zal zijn tussen de twee vergelijkbare initiatieven. Bijvoorbeeld om de wervingskracht en het bijeenbrengen van vraag en aanbod samen beter ter hand te kunnen nemen dan ieder afzonderlijk. Samenwerken lijkt hier echter moeilijk. Er zal waarschijnlijk eerder concurrentie ontstaan, zeker als er sprake blijkt te zijn van te lage bezettingsgraden. Dergelijke concurrentie kan leiden tot lagere huurprijzen en tot imagoschade voor de popsector als een van beide initiatieven onvoldoende succesvol is/wordt. Voorts is concurrentie sowieso ongewenst voor organisaties die beide op welke manier dan ook gemeentelijke (financiële) steun krijgen.

Eigen studio's nog wel van deze tijd?

Het lijkt zinvol om nader te onderzoeken of het zelf investeren en exploiteren van opnamestudio's nog wel rendabel is gezien de technologische ontwikkelingen rond geluidopnamen en thuismogelijkheden, de noodzakelijke professionele bediening en in het algemeen de hoge (investerings- en exploitatie)kosten.

Gemeentelijke subsidies oefenruimtes

In Maastricht zijn nog andere organisaties die oefenruimtes aanbieden. Verschillende daarvan ontvangen al dan niet voor de oefenruimtefunctie gelabelde subsidie van de gemeente Maastricht. Bij het nemen van de gemeentelijke besluiten over het al of niet subsidiëren van de oefenruimteplannen van Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios lijkt het gewenst ook een besluit te nemen of de subsidiëring van de bestaande initiatieven moet worden voortgezet.

5

Samenvatting en conclusies

Bestaand aanbod in Maastricht en regio

In Maastricht zijn zes accommodaties die oefenruimtes verhuren aan popbands met in totaal 10 oefenruimtes, een gemiddelde van 1,67 oefenruimte per accommodatie. Voor drie van deze accommodaties is verhuur van oefenruimtes dé of één van de hoofactiviteit(en). In de praktijk zijn er momenteel 8 oefenruimtes in de verhuur omdat de 2 van Muziekgieterij om logistieke redenen alleen intern kunnen worden gebruikt. Maastricht heeft daarmee geen grote gespecialiseerde oefenruimtecomplexen waar een zogenaamde popbiotoop/ popscene bestaat/kan ontstaan. In totaal huren circa 25 à 30 bands deze oefenruimtes. De rest van de vermoedelijk in Maastricht aanwezige popbands oefenen waarschijnlijk in ruimtes ‘onder de radar’, zoals (boeren)schuren, oude bedrijfspanden of thuis. Vier van voornoemde zes accommodaties ontvangen subsidie van de gemeente, al dan niet gelabeld voor de oefenruimtefunctie. In de directe regio van Maastricht zijn verder vijf accommodaties actief (waarvan twee in België) die als nevenactiviteit vijf oefenruimtes verhuren.

Benchmark drie meest vergelijkbare gemeenten

In de meeste vergelijkbare benchmarkgemeenten Leeuwarden, Leiden en Zwolle is – met minder aanbieders (3,7 gemiddeld tegen 6 aanbieders in Maastricht) – gemiddeld bijna 90% meer oefenruimtes dan de 8 in Maastricht (de huidige oefenruimtes Muziekgieterij niet meegerekend). In de benchmarksteden zijn dus in tegenstelling tot in Maastricht wel grotere gespecialiseerde oefenruimtecomplexen waar waarschijnlijk een bepaalde mate van popscene gedijt.

De plannen van Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios en de benodigde vraag

De plannen voorzien in 10 nieuwe oefenruimtes, 6 bij Muziekgieterij en 4 bij M-LABROZ/ Bankastudios. Van die 10 worden er 8 in de markt gezet voor externe verhuur, 2 oefenruimtes van Muziekgieterij worden ingezet voor een intern ‘artists in residence- programma. De vraag van popbands die beide organisaties veronderstellen is niet dan wel beperkt onderbouwd. Wij hebben mede daarom ook zelf expertmatige analyses uitgevoerd naar de vraag van bands die voor de oefenruimtes van Muziekgieterij en M-LABROZ/ Bankastudios nodig is. Bij bezettingsgraden van wenselijk 70% en minimaal 50% (van de 10 courante dagdelen per week per oefenruimte) is er dan de hieronder vermelde vraag van bands nodig:

Muziekgieterij

Varianten aantal benodigde bands Muziekgieterij	bezettingsgraad	
	70%	50%
Aantal unieke bands die iedere week één dagdeel huren	28	20
Aantal unieke bands als de twee collectieven van bands bij de 2 oefenruimtes voor vaste verhuur bestaan uit ieder 4 bands	22	18
Idem als ieder collectief bestaat uit 3 bands	20	16

M-LABROZ/Bankastudios

	bezettingsgraad	bezettingsgraad
M-LABROZ/Bankastudios	70%	50%
Aantal unieke bands die iedere week één dagdeel huren	28	20

Totaal

Aantal benodigde oefenbands Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios tezamen	bezettingsgraad	bezettingsgraad
	70%	50%
Aantal unieke bands	48-56	36-40

In hun plannen gaan Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios uit van een totaalvraag van tussen de 59 en 83 bands (Muziekgieterij minimaal 24 en maximaal 48 bands, M-LABROZ/Bankastudios 35 bands).

Vraaganalyses: de haalbaarheid van de benodigde vraag van bands

Het totaal aantal popbands, waar ze oefenen en hun vraag naar en wensen ten aanzien van oefenruimtes in Maastricht en regio, is niet bekend. Voor zover bekend is daarnaar geen recent onderzoek voorhanden. Omdat een dergelijk onderzoek geen deel uitmaakt van dit onderzoek is de vraag naar oefen- en studioruimtes in Maastricht expertmatig verkend op basis van bestaande en anders verzamelde informatie.

Om de haalbaarheid te toetsen van de hiervoor berekende vraag van bands die nodig is voor de nieuwe oefenruimtes van Muziekgieterij en M-LABROZ/ Bankastudios, zijn de volgende drie expertmatige analyses uitgevoerd:

- Een expertmatige reflectie van de huidige Maastrichtse situatie op basis van het onderzoek van Muziekgieterij uit 2004. Hierbij wordt verondersteld dat de uitkomsten van het onderzoek uit 2004 thans niet relevant verschillend zullen zijn, omdat het huidige oefenruimtelandschap niet wezenlijk anders is dan destijds. Deze reflectie laat een potentiële vraag zien van bands naar de nieuwe oefenruimtes van circa 60 bands.
- Een reflectie van de Maastrichtse situatie aan Haarlem op basis van een marktonderzoek in Haarlem uit 2012. Deze reflectie laat een potentiële vraag zien van bands naar de nieuwe oefenruimtes van ongeveer 65 bands.
- Een reflectie van de Maastrichtse situatie aan de benchmarkuitkomsten van drie vergelijkbare gemeenten in Nederland. Deze reflectie laat een potentiële vraag zien van bands naar de nieuwe oefenruimtes van minimaal 90 bands.

Zoals hiervoor is berekend, moeten Muziekgieterij en M-LABROZ/Bankastudios samen 36-40 bands contracteren bij een minimale bezettingsgraad van 50% en 48-56 bands bij een gewenste bezettingsgraad van 70%. Uitgaande van deze drie reflecties lijkt dat haalbaar. Deze haalbaarheid wordt vergroot als Conservatorium Zuyd en Kumulus hun plannen realiseren om externe oefenruimtes voor hun studiebands te gaan huren (30 à 40 respectievelijk 16 studiebands).

Uitbreiding van het aanbod aan oefenruimtes in Maastricht is gewenst en lijkt dus mogelijk. Daarbij lijkt met name concentratie van het aanbod, schaalvergroting en (verdere) professionalisering logischer dan het verruimen van het aantal accommodaties voor oefenruimtes.

b1

Geraadpleegde organisaties en personen

Kerngroep

De door LAgrouP in overleg met de gemeente geformeerde kerngroep bestaande uit:

- Conservatorium Zuyd: Marc Rutten, teamleider muziekeducatie
- Kumulus centrum voor de kunsten: Bert van Ende, docent en teamleider popmuziek
- M-LABROZ/Bankastudios: bestuursleden Lucas Vroemen en Peter Lahaye
- Muziekgieterij: de directie Wim Smeets en Richard Loomans
- Stichting Popmuziek Limburg: Paul Moerel, consulent popmuziek

Er zijn zowel gezamenlijke als afzonderlijke interviews gehouden.

Inventarisatie aanbod oefenruimtes in Maastricht en de regio Maastricht

- de aanbieders van oefenruimtes in Maastricht en de regio, telefonisch en per e-mail
- de websites van deze organisaties.

Benchmark oefenruimtes met drie steden

- de verantwoordelijke beleidsambtenaar van de gemeente Leeuwarden, telefonisch en per e-mail
- alle aanbieders van de oefenruimtes in de benchmarkgemeenten, telefonisch en per e-mail
- de websites (en/of facebook pagina's) van deze organisaties.

Gemeente Maastricht

- Herman van Asselt, beleidsmedewerker economie en cultuur

Criteria voor selectie benchmarksteden

b2.1 Inwonersaantal

Het aantal inwoners van de gemeente Maastricht is circa 123.000. Als wordt uitgegaan van een onder- en bovengrens van respectievelijk 100.000 en 160.000 dan komen de volgende steden/plaatsen in aanmerking (x 1.000 op 1 januari 2017, bron CBS):

Met universiteit:

• Enschede	158
• Leiden	124
• Delft	101

Met alleen HBO:

• Apeldoorn	160
• Haarlem	159
• Arnhem	156
• Amersfoort	154
• 's-Hertogenbosch	152
• Zwolle	126
• Zoetermeer	125
• Dordrecht	118
• Ede	113
• Leeuwarden	109
• Alkmaar	108
• Emmen	108
• Venlo	101

b2.2 Studentensteden: HBO en WO

Plaatsen/steden	Gemeente	Aantal instellingen (1)	Aantal studenten (1)		Totaal aantal inwoners gemeente (2)	In % van het aantal inwoners	
			Studerend	Woonachtig		Studerend	Woonachtig
Vier grote steden							
Amsterdam	Amsterdam	26	112,693	47,168	848,861	13%	6%
Rotterdam	Rotterdam	14	65,167	26,950	638,221	10%	4%
Den Haag	Den Haag	11	29,559	17,582	524,305	6%	3%
Utrecht	Utrecht	19	66,961	31,446	343,086	20%	9%
Totaal / gemiddeld		70	274,380	123,146	2,354,473	12%	5%
(overige) steden met universiteit							
Eindhoven	Eindhoven	7	33,372	12,020	226,879	15%	5%
Tilburg	Tilburg	5	29,335	13,851	213,840	14%	6%
Groningen	Groningen	9	54,936	31,291	202,567	27%	15%
Nijmegen	Nijmegen	2	41,679	18,288	173,592	24%	11%
Enschede	Enschede	5	25,702	9,756	158,142	16%	6%
Leiden	Leiden	5	32,204	12,630	123,752	26%	10%
Maastricht	Maastricht	5	20,626	9,323	122,798	17%	8%
Delft	Delft	4	24,300	12,824	101,361	24%	13%
Kampen	Kampen	1	112	1,001	52,514	0%	2%
Totaal / gemiddeld		43	262,266	120,984	1,375,445	19%	9%
(overige) grote steden							
Almere	Almere	2	2,483	5,520	200,954	1%	3%
Breda	Breda	8	21,742	9,390	182,777	12%	5%
Apeldoorn	Apeldoorn	5	924	3,305	160,059	1%	2%
Haarlem	Haarlem	1	4,907	4,766	159,234	3%	3%
Arnhem	Arnhem	7	11,408	6,213	155,721	7%	4%
Amersfoort	Amersfoort	3	3,309	4,146	154,338	2%	3%
's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch	5	15,449	4,627	152,472	10%	3%
Zwolle	Zwolle	6	20,483	4,803	125,525	16%	4%
Zoetermeer	Zoetermeer	1	466	3,586	124,745	0%	3%
Dordrecht	Dordrecht	4	278	2,787	118,624	0%	2%
Ede	Ede	1	4,053	3,942	113,448	4%	3%
Leeuwarden	Leeuwarden	6	21,971	6,895	108,685	20%	6%
Alkmaar	Alkmaar	2	3,819	2,500	108,437	4%	2%
Emmen	Emmen	1	1,756	1,557	107,508	2%	1%
Venlo	Venlo	4	4,292	1,994	101,023	4%	2%
Deventer	Deventer	2	7,615	2,394	99,328	8%	2%
Sittard	Sittard-Geleen	3	5,596	2,194	93,315	6%	2%
Helmond	Helmond	1	735	1,660	90,619	1%	2%
Hilversum	Hilversum	6	678	2,286	88,915	1%	3%
Heerlen	Heerlen	2	5,335	1,829	87,202	6%	2%
Hengelo	Hengelo	1	0	0	80,813	0%	0%
Gouda	Gouda	2	1,321	1,983	71,757	2%	3%
Totaal / gemiddeld		73	138,620	78,377	2,685,499	5%	3%

(1) : HBO + WO volgens <https://www.studiekeuze123.nl/steden> (website d.d. juli 2017)

(2) : CBS Statline (per 1 januari 2017). Sommige plaatsen zijn onderdeel van een gemeente

Bewerkt door: LAGroup

Plaatsen/steden	Gemeente	Aantal instellingen (1)	Aantal studenten (1)		Totaal aantal inwoners gemeente (2)	In % van het aantal inwoners	
			Studerend	Woonachtig		Studerend	Woonachtig
Overige steden (te weinig inwoners)							
Assen	Assen	2	269	1,214	67,555	0%	2%
Den Helder	Den Helder	1	0	703	56,030	0%	1%
Doetinchem	Doetinchem	1	389	965	57,065	1%	2%
Eemsmond	Eemsmond	1	0	284	15,656	0%	2%
Meppel	Meppel	1	228	646	33,016	1%	2%
Middelburg	Middelburg	1	606	1,142	48,025	1%	2%
Vlissingen	Vlissingen	2	4,763	1,162	44,399	11%	3%
Wageningen	Wageningen	2	10,470	5,477	38,497	27%	14%
Woerden	Woerden	2	0	1,260	51,522	0%	2%
Zaltbommel	Zaltbommel	2	0	458	27,727	0%	2%
Zutphen	Zutphen	1	0	726	47,318	0%	2%
Totaal / gemiddeld		16	16,725	14,037	486,810	3%	3%
Overig (niet relevant)							
Badhoevedorp	Haarlemmermeer	1	0	3,834	145,989	0%	3%
Breukelen	Stichtse Vecht	1	0	1,490	64,437	0%	2%
Buren	Buren	1	0	462	26,348	0%	2%
Diemen	Diemen	2	0	2,434	27,225	0%	9%
Doorn	Utrechtse Heuvelrug	1	0	1,264	49,013	0%	3%
Driebergen	Utrechtse Heuvelrug	1	0	1,264	49,013	0%	3%
Dronten	Dronten	1	1,827	1,410	40,745	4%	3%
Etten-Leur	Etten-Leur	2	0	913	43,032	0%	2%
Houten	Houten	1	0	1,395	49,294	0%	3%
Nieuwegein	Nieuwegein	1	0	1,526	61,865	0%	2%
Panningen	Peel en Maas	1	0	999	43,354	0%	2%
Terschelling	Terschelling	1	511	421	4,858	11%	9%
Veghel	Meijerijstad	1	176	783	79,835	0%	1%
Velp	Rheden	1	1,820	1,120	43,650	4%	3%
Velsen	Velsen	1	0	1,585	67,604	0%	2%
Woensdrecht	Woensdrecht	1	0	321	21,833	0%	1%
Zwijndrecht	Zwijndrecht	1	0	1,001	44,423	0%	2%
Totaal / gemiddeld		19	4,334	22,222	862,518	1%	3%

(1) : HBO + WO volgens <https://www.studiekeuze123.nl/steden> (website d.d. juli 2017)

(2) : CBS Statline (per 1 januari 2017). Sommige plaatsen zijn onderdeel van een gemeente

Bewerkt door: LAGroup

Over LAgrouP en de adviseurs

b3.1 Bureaubeschrijving LAgrouP

LAgrouP is een adviesbureau in de volle breedte van de vrijetijdssector. LAgrouP staat voor samen. Binnen het adviesteam en met de opdrachtgever, maar altijd met behoud van onze oprechtheid, onafhankelijkheid en objectiviteit.

Combinatie van leisure & arts

LAgrouP is een specialist op het gebied van vrijetijd én cultuur, vaak in relatie tot gebiedsontwikkeling. De grenzen tussen deze twee werelden vervagen; denk bijvoorbeeld aan toprestaurants die zich in musea vestigen, hotels die luxe wellness ontwikkelen of een theater dat congresfaciliteiten aanbiedt. Omdat

LAgrouP thuis is in het hele spectrum van de vrijetijds- en cultuursectoren kunt u met uw vraagstelling bij één bureau terecht. En mocht uw vraag toch onze expertise overstijgen, dan schakelen we een van onze vaste samenwerkingspartners in.

Eigenzinnig en kennisgedreven

LAgrouP werkt met een kring van gedreven adviseurs. Geen klonen van elkaar, maar eigenzinnige individuen die de *ins & outs* kennen van de sectoren waarin wij opereren. Die kunnen meedenken én afstand nemen. Elk project krijgt een adviesteam dat past bij de vraagstelling. De adviseurs spreken de taal van de organisaties in onze sectoren en voelen zich persoonlijk betrokken bij de kwaliteit van deze sectoren – ze zijn dus goed ingevoerde gesprekspartners.

Opdrachtgevers en opdrachten

LAgrouP adviseert over kunst & cultuur, toerisme & recreatie, horeca & logiesaccommodaties, commerciële leisure, stedelijke & gebiedsontwikkeling en de congres- beurs- & evenementensector. In gebiedsontwikkeling en in regiomarketing komen deze aandachtsvelden vaak samen. We werken in opdracht van overheden, brancheorganisaties, projectontwikkelaars, ondernemers en instellingen. Onze opdrachten variëren van concept- en beleidsontwikkeling, marketing, organisatievraagstukken tot impact- en haalbaarheidsstudies.

Groot of klein is voor ons niet relevant; wij bieden maatwerk aan dat naadloos aansluit bij het belang, het budget en de urgentie van een project. Van kindertheater of familiehotel tot megabioscoop of internationaal museum. Van G4 tot krimp-gemeente. Ze zijn ons even lief.

Voor meer informatie over LAgrouP zie www.lagroup.nl.

b3.2 De adviseurs

De adviseurs die het onderzoek hebben zijn Peter Koppen en Karin Swart. Hun cv's zijn:

Peter Koppen

Peter (1957), met zijn financieel-economische opleiding, werkte tot 1996 bij de Rabobank, onder andere in de organisatieadvies en de zakelijke kredietverlening. Na bestuurlijk al langer in de culturele sector actief te zijn, werd hij in 1996 directeur van poppodium Patronaat in Haarlem, dat in 1984 mede door hem is opgericht. Zijn missie was groei, professionalisering en nieuwbouw. Bij de realisatie daarvan in 2005 nam hij volgens plan bij de opening van de nieuwbouw afscheid en liet hij een podium na met jaarlijks 400 optredens, 120.000 bezoeken en 150 betaalde en vrijwillige medewerkers. Bij de branchevereniging voor poppodia en festivals VNPF, waarvan hij medeoprichter en jarenlang bestuurder was, is hij in 2006 enige tijd waarnemend directeur geweest. Als adviseur cultuur werkt Peter sinds 2007 samen met LAgrouP. Naast zijn werk had en heeft hij zitting in vele besturen en commissies, onder meer de Raad van Advies (voorheen Rijkscommissie) voor de Bouw van Podia van de VSCD en de commissie Subsidie Reguliere Programmering theaters en concertzalen (SRP) van het Fonds Podium Kunsten. Peter heeft vele onderzoeken uitgevoerd in de brede culturele sector, van theaters, poppodia, filmhuizen en musea, tot centra voor de kunsten en bibliotheken, met opdrachten uiteenlopend van beleid en inhoud tot organisatie en financiën.

Karin Swart

Karin (1956) is adviseur en vanaf de start in 1997 betrokken bij LAgrouP als een van de oprichters en senior adviseur en onderzoeker kunst en cultuur, toerisme en recreatie en festivals en evenementen op het gebied van strategie en beleid, conceptontwikkeling, marketing, businessplanning, economic impactstudies en marktonderzoek. Karin heeft voor veel instellingen, steden, regio's en provincies toeristische, culturele en cultuurhistorische ontwikkelings-, strategische, beleidsmatige en marketingplannen ontwikkeld. Benchmarkonderzoeken en SWOT-analyses vormen bijna altijd een essentieel onderdeel van deze studies. Daarnaast adviseerde zij over organisatiestructurering en samenwerking. Na haar doctoraal bedrijfskunde aan de Interuniversitaire Interfaculteit Bedrijfskunde in Delft (nu Erasmus Universiteit) was zij senior adviseur bij KPMG Management Consulting.

Voor meer achtergrondinformatie over de adviseurs van LAgrouP en uitgebreide beschrijving van opdrachten die ons bureau heeft uitgevoerd, zie www.lagroup.nl.